

Remiss

Datum 2020-12-22	Dnr 4447-2020	Mottagare Enligt sändlista
Utredare Sofia Brockmark Enheten för fiskereglering sofia.brockmark@havochvatten.se	Direkt +46(0)10-698 6851	

Remiss gällande nya föreskrifter om att sätta ut eller flytta fisk i naturen

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Föreskrifterna föreslås ersätta Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) om utsättning av fisk samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar.

Förslaget föreslås träda i kraft den 21 april 2021, med undantag för bestämmelserna om krav på provtagning (9 §) som föreslås träda ikraft den 1 januari 2022.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten **senast den 22 februari 2021**. Länsstyrelsen bör remittera förslaget till berörda intressenter.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshantering på <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/om-webbplatsen/om-personuppgifter.html>

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Sofia Brockmark, tel. 010-698 6581, e-post sofia.brockmark@havochvatten.se.

Denna remiss har beslutats av biträdande avdelningschefen Per Olsson efter föredragning av utredaren Sofia Brockmark. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Johan Kling, enhetscheferna Inger Dahlgren och Mia Olausson, utredaren Erland Lettevall samt verksjuristerna Catarina Pernheim och Lisemoe Casselblad medverkat.

Per Olsson

Sofia Brockmark

Bakgrund och syfte

Den 21 april 2021 träder EU:s djurhälsoförförordning¹ ikraft och kommer att ersätta ett antal förordningar och direktiv² på EU-nivå som idag reglerar djurhälsa och smittskydd för land- och vattenlevande djur. Även om djurhälsoförförordningen främst är inriktad på djur som hålls av människan, omfattar den också vilda vattenlevande djur. Bestämmelserna i djurhälsoförförordningen, inklusive de delegerade akterna och genomförandeakterna, är direkt tillämpliga som lag i Sverige. Djurhälsoförförordningen behöver dock kompletteras på vissa områden med nationella bestämmelser³ i lag och förordning samt i myndigheternas föreskrifter.

Havs- och vattenmyndighetens förslag till nya föreskrifter är en del i den översyn av lagstiftningen som just nu pågår. Eftersom de regler som myndigheten har om att sätt ut eller flytta fisk i naturen, i dag finns i en föreskrift som beslutades 2011 av Fiskeriverket har översynen givit anledning för Havs- och vattenmyndigheten att föra över de nya föreskrifterna till en helt ny HVMFS-föreskrift. Utöver en saklig genomgång av föreskrifterna har myndigheten strävat efter att förtydliga föreskrifterna.

Fisk samt vattenlevande kräft- och blötdjur, som enligt fiskelagen (1993:787) också ingår i begreppet *fisk*, sätts ut eller flyttas framförallt i syfte att öka fiskemöjligheter eller i bevarandesyfte för att förstärka eller återskapa befintliga fiskbestånd.

För att sätta ut fisk i ett vattenområde krävs tillstånd av länsstyrelsen enligt förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (fiskeförordningen). Enligt fiskeförordningen i dess nuvarande lydelse, får tillstånd för utsättning eller flyttning inte ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar eller för arter eller stammar som inte är lämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. För utsättningar som är reglerade genom domar, eller motsvarande, ska länsstyrelserna endast pröva smittskyddsaspekterna. Kompletterande bestämmelser gällande utsättning och flyttning av fisk finns i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) för utsättning och flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar, vilken Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag")

² RÅDETS DIREKTIV 2006/88/EG av den 24 oktober 2006 om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk och om förebyggande och bekämpning av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur

³ Statens offentliga utredningar (SOU 2020:62). En samlad djurhälsoreglering. Betänkande av djurhälsolagsutredningen, Stockholm 2020

Utsättningar görs i huvudsak med odlad fisk. Öring, regnbåge och röding följt av gös är de vanligaste fiskarterna som är föremål för utsättning i miljön. Utsättningsverksamheten är viktig och av ekonomisk betydelse för både yrkes- och fritidsfisket, liksom för utvecklingen av fisketurismen och landsbygdsutvecklingen. Målen med dessa fiskutsättningar är skapa förutsättningar för livskraftiga näringar baserade på fiske, sörja för en långsiktig användning av fiskresursen och samtidigt minska fisketrycket på naturliga bestånd.

Fisk sätts även ut i bevarandesyfte. En ökad kunskap om betydelsen av genetiska skillnader inom och mellan bestånd ger bättre förutsättningar att undvika utsättning av främmande stammar och potentiella negativa effekter på naturliga bestånd. Utsättningar i bevarandesyfte tillåts numera framförallt i miljöer sådana att fisken har en möjlighet att själv bilda livskraftiga och självreproducerande bestånd.

Översynen av de nuvarande föreskrifterna, Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) om utsättning av fisk samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar, har i första hand skett i syfte att harmonisera med EU:s nya djurhälsoföreskrifter. Men med tanke på att ny kunskap och praxis finns gällande genetiska skillnader inom och mellan bestånd har bestämmelserna setts över även av denna anledning.

Havs- och vattenmyndighetens förslag till nya föreskrifter med motivering

Föreskrifter som berörs

De remitterade förslagen till nya föreskrifter ersätter och kompletterar bestämmelserna i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) om utsättning av fisk samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar.

Bemyndigande

2 kap. 18 a § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

Ikraftträdande

Föreskrifterna föreslås träda ikraft den 21 april 2021 med undantag för bestämmelserna om krav på provtagning (9 §) som föreslås träda ikraft den 1 januari 2022.

1 § Tillämpningsområde

Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om tillstånd för utsättning och flyttning av fisk i naturen som inte rör flyttning av fisk till eller mellan fiskodlingar och slakt av odlad fisk.

Föreskrifterna gäller dock inte vid utsättning och flyttning av signalkräfta. I sådana fall ska Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:21) om hantering av signalkräfta tillämpas.

Föreskrifterna kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolagen").

Motivering

Bestämmelsen motsvarar nuvarande 1 § med tillägg att föreskrifterna kompletterar EU:s djurhälsoförordning.

2 § Definitioner

I dessa föreskrifter avses med:

1. *fisk*: alla utvecklingsstadiet av fisk, vattenlevande kräftdjur och vattenlevande blötdjur,
2. *vattenområde*: det vatten inom vilket fisken kan vandra eller sprida sig,
3. *vattensystem*: allt ytvatten inom samma avrinningsområde,
4. *för landet främmande art eller stam*: en art eller stam som inte är ursprunglig för Sverige och som har förts hit efter år 1800,

5. *stam*: en grupp eller grupper av individer av en art med definierad härstamning,
 6. *mynningsområde*: allt vatten inom en radie av 20 kilometer utanför mittpunkten på en linje mellan de två yttersta mynningsuddarna vid vattendraget,
 7. *naturligt fisktomma vatten*: naturliga sötvattensansamlingar som saknar fisk och som inte är helt tillfälliga,
 8. *trädgårdsdamm*: en särskilt anlagd och utloppslös damm vars syfte är att pryda en trädgård,
 9. *utsättning av fisk*: att fisken släpps fri i naturvatten,
 10. *flyttning av fisk*: flyttning av fisk från ett vattenområde till ett annat för odling, utsättning eller sumpning,
 11. *smittsam sjukdom*: sjukdomarna *Psorospermium haeckelii* och porslinssjuka (*Thelohania spp.*) hos flodkräfta samt sjukdom eller smittämne hos vattenlevande djur som ska anmälas enligt epizootilagen (1999:657) eller enligt 3 kapitlet i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2021:XXX) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen,
 12. *fisknäringssystem*: andra kräftdjur än flodkräfta och som används som näringsdjur för bytesfisk,
 13. *stödja förekomst*: utsättning av en art i ett vattenområde för att förstärka en befintlig förekomst,
 14. *odling*: uppfödning av vattenbruksdjur på en anläggning, ett upptagningsområde eller återutläggningsområde där vattenbruksföretag bedriver sin verksamhet enligt ett gemensamt system för biosäkerhet.
 15. *återintroducera förekomst*: utsättning av en art i ett vattenområde där den är ursprunglig och tidigare förekommit naturligt men har försvunnit,
 16. *introducera förekomst*: introduktion av en fiskart eller stam till ett område utanför dess naturliga utbredningsområde
 17. *ursprungliga arter*: arter som är hemmahörande i ett område och på naturlig väg har spridit sig dit
 18. *invasiva främmande arter*: Sådana främmande arter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter, eller en nationell förteckning med arter som beslutats i enlighet med nämnda förordning, och vars introduktion eller spridning har konstaterats hota eller negativt inverka på biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster.
- Därutöver används med samma innebörd de begrepp och definitioner som anges i (EU) 2016/429.

Motivering

I 2 § definieras de termer där Havs- och vattenmyndigheten sett ett behov av förtydligande. De ändringar som föreslås, i jämförelse med de definitioner som finns i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13), är följande.

Nya definitioner:

Fisknäringssystem förtydligar 4 § punkt 5. Det är sedan tidigare förbjudet att sätta ut kräftdjur, såsom t.ex. *Mysis relicta* (pungräka) och *Pallasea quadrispinosa* (taggmärkla) som är näringsdjur för bytesfisk.

Naturligt fisktomma vatten förtydligar bestämmelsen i 4 § 7. Förklaringen är hämtad från Naturvårdsverkets vägledning för Naturliga sjöar och andra vatten som är naturligt fisktomma⁴.

Trädgårdsdamm förtydligar de särskilt anlagda utloppslösa vatten som är undantagna tillståndsprövningen enligt 11 § och vars syfte är att pryda en trädgård.

Stödja förekomster förtydligar 7 §. Med att stödja avses utsättning av en art i ett vattenområde där den är ursprunglig och förekommer naturligt. Definitionen är hämtade från The International Union for Conservation of Nature (IUCN) riktlinjer för utsättning av djur i naturen och deras användning av begreppet.

Återintroducera förekomster förtydligar 7 § och avser utsättning av art i ett vattenområde där den är ursprunglig och tidigare förekommit naturligt, men har försvunnit. Definitionen är hämtade från IUCN:s riktlinjer för utsättning av djur i naturen och deras användning av begreppet.

Introducera förekomster förtydligar 8 §. Introduktion av en fiskart eller stam till ett område utanför dess naturliga utbredningsområde. Definitionen är hämtade från IUCN:s riktlinjer för utsättning av djur i naturen och deras användning av begreppet.

Ursprungliga arter förtydligar 7-8 §§ och avser de arter som är hemmahörande i ett område och på naturlig väg har spridit sig dit. Begreppet omfattar därmed inte främmande arter som oavsiktligt spridit sig utanför sitt naturliga utbredningsområde, såsom med vattenströmmar eller barlastvatten.

Ändrade definitioner:

Mynningsområde har endast förtydligats.

Smittsamma sjukdomar har uppdaterats utifrån aktuella och tillämpliga bestämmelser. De sjukdomar eller smittämne hos vattenlevande djur som finns förtecknade i EU:s djurhälöförordning omfattas av epizootilagen (1999:657) eller av 3 kapitlet i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2021:xx) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen. Då de namngivna kräftsjukdomarna inte omfattas av epizootilagen och Jordbruksverkets föreskrifter får dessa stå kvar.

Invasiva främmande arter har uppdaterats med en hänvisning till kommande nationell förteckning med arter som beslutats i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22

⁴ Beskrivning och vägledning för Naturliga sjöar och andra vatten som är naturligt fisktomma i bilaga 3 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Vägledningen utgör ett komplement till Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden (Naturvårdsverket 2012).

oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Någon sådan förteckning finns inte idag, men är under framtagande.

Odling ersätter *odling av fisk*. Definitionen av odling är hämtad från Jordbruksverkets förslag till föreskrifter för fiskhälsa.

3 § Åtgärder för att stärka fisket i områden mellan Sverige och Norge

Åtgärder för att stärka fisket i Svinesund, Idefjorden och Enningdalsälven ska ske efter samråd mellan de berörda myndigheterna i Sverige och Norge.¹

Dessa havs- och älvmråden avgränsas i enlighet med 1 kap. 4 § Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön samt 1 kap. 2 § 5. Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena.

¹ Jfr. bestämmelserna i avtalet den 9 mars 2010 mellan Sverige och Norge om förvaltningen av lax och öring i Svinesund, Idefjorden och Enningdalsälven (SÖ 2010:1)

Motivering

Motsvarar 3 § i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13) om åtgärder för att stärka fisket i vattendrag som delas mellan Norge och Sverige och är inte ändrad i sak.

4 § Förutsättningar för tillstånd

För att inte riskera ett vattenområdes särart får tillstånd för utsättning eller flyttning av fisk i naturen inte avse

1. för landet främmande arter eller stammar,
2. fisk med smittsam sjukdom,
3. vattenområde med odling av arter eller stammar av nationellt intresse eller som annars är av betydelse för vattenbruket, liksom vattenområden som med stöd av bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken har angetts vara av riksintresse för yrkesfisket, naturvården eller friluftslivet, om åtgärden påtagligt kan skada något av dessa intressen,
4. flyttning av fisk från havet med angränsande sötvattensområden nedanför det första definitiva vandringshindret för lax och havsöring till övriga sötvattensområden,
5. kräftdjur som används som fisknäringssystem,
6. flodkräfta i ett vattenområde där kräftpest förekommit under de senaste två åren,
7. naturligt fisktomma vatten, och
8. karp (*Cyprinus carpio*) i andra vattenområden än där utsättningstillstånd för arten tidigare har meddelats och där arten förekommer i dag. Tillstånd för utsättning ska förenas med villkor att sådana åtgärder vidtas att fisken inte kan lämna det

vattenområde där den sätts ut, samt att inte miljö kvalitetsnormen för vatten äventyras.

Motivering

Bestämmelserna i 4 § ger förutsättningar för tillstånd för utsättning och flyttning av fisk. Punkterna 1–6 har samma lydelse som motsvarande bestämmelser i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13).

Punkten 7 är ny. Naturligt fisktomma vatten utgörs av sötvattensansamlingar som naturligt saknar fisk och som inte är helt tillfälliga. Dessa vatten hyser skyddsvärda arter av djurplankton inklusive sköldbladfotingar, bottenlevande växter, groddjursarter, såsom lövgroda och vattensalamander samt fågelarter, såsom alfågel och simsnäppa⁵. Naturligt fisktomma vatten finns i skogs- och myrlandskap samt i fjällkedjan och på öar i skärgården. Introduktion av fisk i naturligt fisktomma vatten utgör ett stort hot mot den biologiska mångfalden och de organismer som är beroende av frånvaron av fisk. Med bakgrund av detta tillåts inte utsättning av fisk i naturligt fisktomma vatten.

Även punkten 8 är ny. Karp (*Cyprinus carpio*) härstammar från Asien. Arten omfattas inte av definitionen ”för landet främmande art eller stam” då den togs in i mitten av 1500-talet för dammodling i södra Sverige. Karp förekommer i flera odlingsformer, med avvikande fjällbeklädnader (t.ex. fjällkarp, spegelkarp, radkarp och läderkarp) eller färger (t.ex. koi). Intresset för trädgårdsdammar parallellt med ett ökat intresse för specimenfiske efter karp har bidragit till artens spridning i Sverige. Arten förekommer idag i större och mindre vatten från Mälaren och söderut.

Karp har mycket hög invasionspotential samt risk för ekologisk påverkan enligt SLU Artdatabankens riskklassificering⁶. Fynd av reproducerande bestånd har gjorts i Skåne sedan början av 2000-talet. Med förutsagda klimatförändringar ökar risken att arten även kan etablera sig längre norrut. Täta bestånd av små individer av karp förmår effektivt beta bort och konkurrera med bottenväxter, vilket påverkar sjöfågel negativt. Större individers födosöksbeteenden påverkar såväl näringsämnesomsättning som grumlighet i vatten, vilket riskerar leda till förändringar i ekosystemet liksom förlust av enskilda växt- och djurarter, ökad risk för syrebrist och algblomning.

Med bakgrund av ovanstående bör inte arten få sättas ut i nya vattenområden. Utsättningar begränsas istället till vattenområden där

⁵ Bl.a. Naturvårdsverket (2012). Beskrivning och vägledning för biotopen Naturliga sjöar och andra vatten som är naturligt fisktomma i bilaga 3 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Vägledningen utgör ett komplement till Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden;

⁶ Strand, M., Aronsson, M., & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – Artdatabankens risklista. Artdatabanken Rapport 21. Artdatabanken SLU, Uppsala.

utsättningstillstånd för arten tidigare har meddelats och där arten förekommer i dag. Tillstånd för utsättning bör dessutom förenas med villkor om att sådana åtgärder ska vidtas så att fisken inte kan lämna det vattenområde där den sätts ut och att inte miljö kvalitetsnormen för sötvatten och hav äventyras.

5 §

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i 4 § 1. gäller inte arterna regnbåge (*Oncorhynchus mykiss*) och gräskarp (*Ctenopharyngodon idella*) samt ursprungliga stammar av arter gemensamma för Sverige och Norge eller Sverige och Finland.

Tillstånd för utsättning av gräskarp ska förenas med villkor att sådana åtgärder vidtas som innebär att fisken inte kan lämna det vattenområde där den kan sättas ut samt att inte miljö kvalitetsnormen för vatten äventyras.

Motivering

Paragrafen är en ändring av 5 § i jämförelse med nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13). Bestämmelser anger undantag tillstånd i 4 § 1 att sätta ut vissa fiskarter och undantag ges inte längre för kanadaröding (*Salvelinus namaycush*), bäckröding (*S. fontinalis*) eller splejk (*S. fontinalis* × *S. namaycush*) mot bakgrund av nedanstående.

Artdatabanken har nyligen klassat kanadaröding och bäckröding som arter med hög invasionspotential och ekologisk negativ påverkan, vilket är den högsta riskkategorin för invasiva främmande arter⁷. Splejk är en artificiell rödinghybrid och omfattas inte av klassificeringen, men bedöms enligt vetenskapliga studier ha samma negativa påverkan som föräldrafiskarna. I tidigare strategier och vägledningsdokument⁸ förordas att utsättningar av arterna på sikt bör fasas ut i syfte att minimera spridning och förekomst av främmande arter i våra vatten.

Utsättningar av bäckröding skedde framförallt under 1950- och 60-talet och det finns drygt 300 självreproducerande bestånd i Sverige. Bäckröding konkurrerar med ursprungliga arter av laxfisk, framförallt i landets norra delar. Arten kan hybridisera med inhemska arter, som röding (*S. alpinus*), och få fertil avkomma, bröding. Hybridisering leder till negativ genetisk påverkan. Arten är föremål för utrotningsinsatser på flera platser i landet.

⁷ Strand, M., Aronsson, M., & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – Artdatabankens risklista. Artdatabanken Rapporterar 21. Artdatabanken SLU, Uppsala.

⁸ Bl.a. Utsättning och spridning av fisk. Strategi och bakgrund. Fiskeriverket informerar 2001:8 (Finfo 2001:8)

Kanadaröding sattes ut framförallt under 1960- och 70-talen i reglerade sjöar och kraftverksmagasin för att kompensera för förluster av ursprungliga fiskarter i samband med den storskaliga utbyggnaden av vattenkraften i Norrlandsälvarna. Artens miljökrav (stora, näringsfattiga och kalla sjöar) i kombination med svårigheter att etablera självreproducerande bestånd gör att risken för ytterligare etablering bedöms som liten. Kanadarödingen är dock en betydande konkurrent till och predator på inhemska fiskarter, vilket har setts påverka hela ekosystemet.

Utsättningar av splejk har varit betydligt mindre omfattande i jämförelse med utsättningar av bäckröding och kanadaröding. Utsättningarna av splejk har framförallt skett i put-and-take vatten.

6 §

Föreslagen lydelse

Utan hinder av bestämmelserna i 4 § 4. får tillstånd avse ål av arten *Anguilla anguilla* och som har genomgått provtagning avseende smittsam sjukdom enligt en av Havs- och vattenmyndigheten godkänd metod.

Ål fångad i Sverige får inte sättas ut i

1. havet med angränsande sötvattensområden upp till det första definitiva vandringshindret för lax och havsöring norr om latituden 60 30,00 N,
 2. sötvattensområden om skyddsvärda bestånd av laxartad fisk inom familjen Salmonidae finns i vattenområdet och tillstånd inte tidigare har meddelats för utsättning av arten,
 3. mynningsområden till laxförande vattendrag, och
 4. sötvattensområden dit ål inte fritt kan vandra från havet och tillstånd inte tidigare har meddelats för utsättning av arten.
3. mynningsområden till laxförande vattendrag och
 4. sötvattensområden dit ål inte fritt kan vandra från havet och tillstånd inte tidigare har meddelats för utsättning av arten.

Motivering

Motsvarar 7 § finns i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13). Dock har lydelsen om krav på att ål som förts in till landet ska hållits i karantän på ett sätt som Havs- och vattenmyndigheten godkänt tagits bort. Detta då det enligt 3 § och 14 § förordning (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. är Jordbruksverket har föreskriftsrätt om införsel och godkänna karantäner.

7 §*Föreslagen lydelse*

Utsättning i syfte att stödja eller återintroducera förekomster av för landet ursprungliga arter får endast avse stammar som härstammar från samma vattenområde eller närmast liggande vattenområde som tillståndet ska gälla.

Tillstånd gällande anadrom fisk i havet, inklusive mynningsområden, får endast avse stam som härstammar från samma eller närmast liggande eller angränsande vattensystem.

Motivering

Paragrafen är ny och inkluderar nuvarande 8 § om utsättning av stammar av lax i föreskrifterna (FIFS 2011:13). Utsättningar som görs i syfte att stödja eller återintroducera fiskarter i ett vattenområde får endast ske med ursprungliga stammar. Om sådana inte finns att tillgå ska en geografiskt närbelägen stam med samma eller liknande ekologi, samt likvärdiga genetiska och livshistorieegenskaper, användas.

Av 2 kap. 16 § fiskeförordningen framgår att tillstånd för utsättning inte får ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Användningen av lokalt anpassade stammar, bestånd eller populationer motverkar oönskade ekologiska och genetiska förändringar i det mottagande ekosystemet, inklusive negativ påverkan på ekosystemtjänster och ekonomi. Andra arters reproduktionsframgång och överlevnad kan påverkas indirekt av utsättningar. Flodpärlmusslan, i dess larvstadium är exempelvis har större överlevnad hos lokala öring- och laxstammar framför icke lokal fiskstammar.

Syftet med dessa utsättningar kan vara att bevara hotade arter eller stammar, samt för att förbättra fiskemöjligheterna i ett vatten.

8 §*Föreslagen lydelse*

Utsättning i syfte att introducera nya förekomster av för landet ursprungliga arter får endast göras med stammar ursprungliga för Sverige samt inlandsvatten gemensamma för Sverige och Norge samt Sverige och Finland.

Motivering

Paragrafen är ny. Den tydliggör att utsättning inte får ske av sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Alla inhemska fiskarter har ett mer eller mindre begränsat geografiskt utbredningsområde som bl.a. beror på arternas möjlighet att sprida sig naturligt, temperaturoptimum eller andra miljökrav. Gös och röding är exempel på arter som har introducerats

utanför sina naturliga utbredningsområden i landet. För sådana utsättningar är risken för genetisk påverkan på ursprungliga arter i vattendraget låg, om än obefintlig. Vissa arter är dock närbesläktade och kan hybridisera, vilket fortsatt bör tas i beaktande vid en tillståndsprovning. Introduktion av för vattenområdet nya arter kan dessutom leda till oönskade ekologiska interaktioner, såsom predation eller konkurrens, vilket också bör tas hänsyn till vid en tillståndsprovning.

9 §

Föreslagen lydelse

Utöver de krav som föreskrivs i artikel 196 i EU:s djurhälsoförordning för utsättning av fisk i naturen ska den avsändande anläggningen ha varit provtagen med negativa resultat samma kalenderår som när utsättning ska ske. Eventuell fisk som tagits in på anläggningen efter provtagningen ska hållas så att smittöverföring inte kan ske under perioden med utsättningar.

Bestämmelser om flyttning av fisk till Sverige från annan medlemsstat inom EU och om import från tredje land finns i [Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2021:xx) om vattenlevande djur].

Motivering

Bestämmelsen ersätter 6 § i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13) och har justerats utifrån de krav som ställs i artikel 196 i EU:s nya djurhälsoförordning om att aktörer endast får sätta ut vattenlevande djur i naturen om djuren inte uppvisar några symptom på sjukdom och kommer från en vattenbruksanläggning eller ett område där det inte finns onormal dödlighet vars orsak inte har fastställts.

Bestämmelsen kompletteras med krav på att individuella fiskar som ska sättas ut ska varit provtagen med negativa resultat samma kalenderår som när utsättningen ska ske. Detta för att provtagningsresultaten ska vara aktuella.

Dessutom ska den fisk som eventuellt tagits in på anläggningen efter provtagningen vara hållen på ett sådant sätt att smittöverföring inte sker under perioden med utsättningar. För landbaserade vattenbruksanläggningar innebär det separata anläggningsdelar med smittskyddsbarriär så att risk för stänk eller överföring av vatten undviks. För kassodlingar innebär det att ny fisk ska hållas nedströms. För båda anläggningstyperna gäller desinficering av redskap och annan utrustning innan användning.

10 §*Föreslagen lydelse*

För att inte sprida parasiten *Gyrodactylus salaris* får tillstånd för utsättning av laxartad fisk av familjen Salmonidae inte avse vattensystemen i Rolfsån, Kungsbackaån, Anråseån, Bratteforsån, Arödsån, Bäveån, Örekilsälven, Strömsån samt samtliga vattensystem som når in i Norge, inklusive Enningsdalsälven.

Motivering

Paragrafen ersätter 9 § i våra nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13). Bestämmelsen är kompletterad med att utsättning av fisk inte får ske i vattendrag som når i Norge. Paragrafens syfte om att hindra spridningen av parasiten *Gyrodactylus salaris* har även lagts till för att förtydliga bestämmelsen.

Laxfiskparasiten *G. salaris* förekommer inte naturligt på västkusten med tillrinnande vattendrag och inte heller i Norge. Laxfisk får av den anledningen inte sättas ut i de namngivna laxförande vattendragen.

11 §*Föreslagen lydelse*

Utsättning av strålfeniga fiskarter får ske utan tillstånd om utsättningen sker i en trädgårdsdamm och om det inte är en invasiv främmande art. Att invasiva främmande arter inte avsiktligt får släppas ut i miljön framgår av artikel 7.1 h i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

Motivering

Paragrafen motsvarar 10 § i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13) och har inte ändrats i sak, men justerats. ”Strålfeniga fiskarter” har ersatt ”egentliga fiskarter”. Egentliga fiskarter är inte ett systematiskt begrepp som inte längre används. Strålfeniga fiskar (*Actinopterygii*) är en underklass inom klassen benfiskar.

Begreppet ”trädgårdsdamm” har förtydligats genom definitionen i 2 §.

12 §*Föreslagen lydelse*

Undantag från skyldigheten, enligt 2 kap. 17 b § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, att vid utsättning av lax och öring som har

sina uppväxtområden i havet, Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland märka fisken genom bortklippning av dess fettfena galler för

1. lax som sätts ut i Vättern, och
2. fisk som sätts ut i syfte att bevara hotade eller återintroducerade redan utrotade bestånd.

Havs- och vattenmyndigheten kan efter ansökan medge ytterligare undantag om det behövs av vetenskapliga eller andra särskilda skäl.

Motivering

Paragrafen har inte ändrats utan motsvarar 11 § i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13) och specificerar undantag från skyldigheten att fettfeneklippa odlad lax och öring enligt 2 kap. 17 b § fiskeförordningen.

13 § Transport av fisk

Föreslagen lydelse

Vid tillämpningen av de sjukdomsförebyggande åtgärder som aktörerna ska vidta vid transport enligt artikel 192 i EU:s djurhälsförordning och artiklarna 3-5 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/990 av den 28 april 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav och krav avseende utfärdande av intyg för förflyttningar av vattenlevande djur och produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur inom unionen får vattenbyte vid transport av levande fisk endast ske efter samråd med länsstyrelsen.

Motivering

Paragrafen ersätter 12–13 §§ i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13) om krav på vattenbyte m.m. vid transport av fisk för utsättning och kompletterar bestämmelserna i artikel 192, EU:s djurhälsförordning samt artiklarna 3-5 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/990 av den 28 april 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller djurhälsokrav och krav avseende utfärdande av intyg för förflyttningar av vattenlevande djur och produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur inom unionen.

EU:s regler ersätter de nuvarande föreskrifterna vad gäller kraven under transporter.

14 § Sumpningsförbud

Föreslagen lydelse

Vattenlevande kräftdjur som införs levande till Sverige från annat land för konsumtion får, i avvaktan på försäljning och slakt, inte förvaras i sump eller liknande anordning som är placerad i havet eller i ett sötvattensområde.

Motivering

Bestämmelsen motsvarar nuvarande 14 § i föreskrifterna (FIFS 2011:13) men där det tidigare kravet på att kräftdjuren endast får förvaras i recirkulerande system har ersättas med kravet om att kräftdjur som förs in levande i landet för konsumtion i avvaktan på försäljning inte får förvaras på sådant sätt att det kommer i direkt kontakt med havs- eller sötvatten. Paragrafen är ändrad utifrån EU:s djurhälsoföreskrifter artikel 269. Enligt förordningen får nationella bestämmelserna inte gå utöver kraven för vattenbruksdjur som hålls i väntan på konsumtion.

15 § Dispens

Föreslagen lydelse

I enskilda fall får undantag medges från dessa föreskrifter om det behövs för något vetenskapligt ändamål eller om det annars finns synnerliga skäl.

Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen utom avseende bestämmelserna i 4 § 1–3, 5 och 7, som ska prövas av Havs- och vattenmyndigheten. Ansökan ska i sådant fall inges till länsstyrelsen som med eget yttrande överlämnar ärendet till Havs- och vattenmyndigheten.

Motivering

Paragrafen ersätter 15 § i nuvarande föreskrifter (FIFS 2011:13) om möjlighet till undantag från bestämmelserna i vissa paragrafer. Bestämmelsen är justerad så att det även finns möjlighet att ge undantag från smittsam sjukdom om det behövs för något vetenskapligt ändamål eller om det annars finns synnerliga skäl. Det kan finnas sådana behov exempelvis vid fynd av smittsamma sjukdomar som inte omfattas av definitionen i 2 §, men kan innebära en stor risk för vilda arter.

Bilagor:

1. Konsekvensutredning
2. Sändlista